

ASIA

Luonnonsuojelulain 66 §:n mukainen päätös koskien tiukasti suojellun luontotyypin heikentämiskieltoa

HAKIJA

Suomen ympäristökeskus

VIREILLETULO

3.6.2024

HAKEMUS

Suomen ympäristökeskus (Syke) hakee luonnonsuojelulain 66 §:n mukaista poikkeuslupaa tiukasti suojellun luontotyypin heikentämiskiellosta Pohjois-Karjalan alueelle ajalle 3.6.2024 – 3.6.2034. Hakemus koskee luonnonsuojelulain (9/2023) 65 §:ssä ja luonnonsuojeluasetuksen (1066/2023) 5 §:ssä tarkoitettujen serpentiinikallioiden, -kivikoiden ja -soraikoiden esiintymien inventointityötä ja sen yhteydessä tehtävää putkilokasvi-, jäkälä-, sammal- ja kivinäytteiden ottamista lajinmäärittystä ja luontotyyppiesiintymän dokumentointia varten. Hakemuksen mukaan inventointityö on oleellinen ja välttämätön osa luonnonsuojelulain 9/2023 10 §:ssä määriteltyä Suomen ympäristökeskuksen asiantuntijaviranomaisen tehtävää tuottaa luonnon monimuotoisuutta koskevaa tietoa.

Luonnonsuojeluasetuksen (1066/2023) 5 §:n mukaan serpentiiniluontotyyppi määritellään ultraemäksisen kivilajin ja sitä kasvualustanaan käyttävien putkilokasvien sekä sammal- ja jäkälälajien esiintymisen perusteella. Serpentiiniluontotyypin määrittely luotettavasti voi vaatia putkilokasvi-, sammal- ja jäkälänäytteiden keräämistä lajinmäärittystä varten. Myös ultraemäksisen kivilajin todentamiseksi pienen kivinäytteen ottaminen voi olla tarpeen. Näytteenotto saattaa hyvin pienessä määrin aiheuttaa luontotyyppiesiintymän heikentymistä. Näytteitä kerätään serpentiiniluontotyyppikohteiden kallion ja kiviaineksen pinnalla kasvavista sammalista ja jäkälästä sekä kohteen kiviaineksestä. Putkilokasvi-, sammal- ja jäkälänäytteitä kerätään vain sen verran, että lajintunnistus ja näytteen dokumentointi on mahdollista, ja niin, ettei esiintymän elinvoimaisuus vaarannu. Näytteiden määrittysten varmistuttua tiedot hakemuksen kohteena olevasta luontotyyppistä kirjataan ympäristöhallinnon tietojärjestelmiin. Näytteet toimitetaan ja arkistoidaan luonnontieteellisten museoiden kokoelmiin.

Inventointityötä tekee vuonna 2024 Juha Pykälä (Syke) ja tulevana vuosina mahdollisesti muutkin Syken tutkijat. Luvalla haetaan täytäntöönpanomääräystä mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Inventoinnit ovat oleellinen osa 1.6.2023 voimaan tulleen luonnonsuojelulain (9/2023) toimeenpanon toteuttamista ja Suomen lyhyen maastokauden vuoksi ne pitää päästä aloittamaan mahdollisimman pian maastokauden alettua.

20.6.2024

POHJOIS-KARJALAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Pohjois-Karjalan ELY-keskus myöntää hakijalle luonnonsuojelulain 66 §:n mukaisen luvan poiketa tiukasti suojellun luontotyypin heikentämiskiellosta serpentiinikallioiden, -kivikoiden ja -soraikoiden inventointityötä varten alla luetelluin ehdoin:

1. Tämä lupa koskee Pohjois-Karjalan alueella sijaitsevia serpentiiniluontotyyppikohteita ja niiden luonnonsuojeluasetuksen 1066/2023 5 §:ssa lueteltuja serpentiiniluontotyypin määritteleviä sammal-, jäkälä- ja putkilokasvilajeja sekä serpentiiniluontotyyppikohteen kiviainesta.
2. Lupaa saa käyttää Suomen ympäristökeskuksen tutkija Juha Pykälä. Mikäli hankkeen aikana tapahtuu muutoksia luvan käyttöihin, on muutoksista ilmoitettava Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle ennen inventointityön aloittamista ja pyydettyä luvan täydentämistä.
3. Lupa on voimassa 3.6.2034 asti Pohjois-Karjalan alueella.
4. Tämä lupa oikeuttaa luonnonsuojeluasetuksessa mainittujen sammal-, jäkälä- ja putkilokasvilajien sekä kivinäytteen keruuseen eliö- ja kivilajinmääritysten varmistamiseksi. Inventointityössä ja näytteenotossa kerätään vain lajien tunnistamiseksi välttämättömiä näytteitä. Toiminnalla ei saa vaarantaa lajiesiintymien elinvoimaisuutta ja säilymistä näytteenotopaikalla. Näytteet toimitetaan ja arkistoidaan luonnontieteellisten museoiden kokoelmiin.
5. Tiedot hakemuksen kohteena olevasta luontotyypistä kirjataan ympäristöhallinnon tietojärjestelmiin.
6. Tämä lupa tai sen kopio on oltava mukana (esim. puhelimessa) toimenpiteitä tehtäessä ja pyydettyäessä lupa on esitettävä.
7. Mikäli toimenpiteitä tehdään perustetuilla luonnonsuojelualueilla, tulee hakijan tarvittaessa hakea erikseen lupaa poiketa suojelualueiden rauhoitusmääräyksistä. Yksityisten luonnonsuojelualueiden osalta lupaviranomainen on alueellinen ELY-keskus ja valtion suojelualueiden osalta Metsähallitus.
8. Hakija vastaa tarvittaessa yhteydenpidosta muihin viranomaisiin ja maanomistajiin.
9. Luvan käytöstä tulee raportoida vuosittain kunkin vuoden loppuun mennessä Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle. Raportti toimitetaan Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.pohjois-karjala@ely-keskus.fi) päätöksen asianumerolla POKELY/820/2024 varustettuna. Raportista tulee ilmetä kerätyt lajit, määrät ja näytteenotopaikat (koordinaatit metrin tarkkuudella). Raportista tulee käydä ilmi mihin museoon tai kokoelmaan näytteet on toimitettu, sekä museoille tai kokoelmiin toimitettujen näytteiden Kotka-tunnisteet tai muut vastaavat tunnisteet. Raportti voi olla esimerkiksi excel-muotoinen täydennetty taulukko Kotka-järjestelmästä tai laji.fi-järjestelmästä.

20.6.2024

10. Mikäli inventoinnit siirtyvät toisen tahon hoidettavaksi, luvan siirtoa on haettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta. Luvan saanut vastaa kaikista lupapäätöksen mukaisista velvollisuuksista, kunnes hänen tilalleen on hyväksytty toinen toimija.

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

Serpentiinikalliot, -kivikot ja soraikot ovat luonnonsuojelulain (9/2023) 65 §:n mukaan tiukasti suojeltuja luontotyyppisiä, joiden hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Kaikki maahan kajoava toiminta sekä sammal- ja jäkälänäytteiden kerääminen voivat heikentää serpentiiniluontotyyppiesiintymiä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää luonnonsuojelulain 66 §:n nojalla poikkeuksen 65 §:n tiukasti suojellun luontotyyppien hävittämis- ja heikentämiskiellostä, jos kyseisen luontotyyppien suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaaranna tai luontotyyppien suojelu estää yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen eikä hankkeelle tai suunnitelmalle ole teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa olevaa vaihtoehtoa. Poikkeuslupa annetaan määräaikaisena ja se saa olla voimassa enintään kymmenen vuotta kerrallaan.

Luonnonsuojelulain 9/2023 10 §:n mukaan Suomen ympäristökeskuksella on asiantuntijaviranomaisen tehtävä tuottaa luonnon monimuotoisuutta koskevaa tietoa ja toteuttaa seurantaan liittyviä tehtäviä. Näihin asiantuntijaviranomaisen tehtäviin kuuluu edellä mainittu tiukasti suojelujen luontotyyppien ja niille ominaisen lajiston inventointityö ja siihen liittyvä tiedottaminen. Jotta Suomen ympäristökeskus voi toteuttaa tätä tehtävää, tulee inventoinneissa pystyä määrittämään luonnonsuojeluasetuksen 1066/2023 5 §:n luetellut serpentiiniluontotyyppien ilmentäjälajit. Asetuksessa luetellut sammal-, jäkälä- ja putkilokasvien serpentiinirodot ovat sellaisia, että ne ovat varmuudella määritettävissä vain mikroskopian perusteella. Tämän vuoksi näytteiden kerääminen on välttämätöntä. Lajihavaintojen luotettava dokumentointi edellyttää näytteiden tallentamista luonnontieteellisen museon kokoelmaan, jossa näytteen lajinmääritys on myöhemminkin tarkistettavissa. Siten Suomen ympäristökeskuksen inventointien yhteydessä tehtävälle näytteenkeruulle ei ole teknisesti ja taloudellisesti toteutettavissa olevaa vaihtoehtoa.

Pohjois-Karjalan ELY-keskus katsoo, että hakemus täyttää luonnonsuojelulain 66 §:n ehdot ja poikkeuslupa voidaan myöntää tutkimustarkoituksessa. Luvan mukainen toiminta ei vaaranna tiukasti suojeltujen luontotyyppien suojelutavoitteita, kun inventointi ja näytteenotto tehdään luvan ehtojen mukaisesti. Näytteiden keräämisen luontotyyppiesiintymiä heikentävä vaikutus hyvin vähäistä ja luontotyyppien tila oletettavasti palautuu näytteenoton jälkeen. Serpentiinikalliot kuuluvat Natura-luontotyyppiin Silikaattikalliot. Luvan mukainen toiminta ei vaikutusten vähäisyyden vuoksi voi aiheuttaa Natura-alueilla Silikaattikalliot-luontotyyppien merkittävää heikentymistä. Esiintymien sijainnin ja tilan tunteminen on edellytys serpentiiniluontotyyppien suojelun turvaamiseksi myös Natura-alueilla.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 65 §, 66 §, 121 §

20.6.2024

Luonnonsuojeluasetus (1066/2023) 5 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 6 §, 8 §

Valtioneuvoston asetus (1215/2023) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2024

PÄÄTÖKSEN VOIMAANTULO

Hakija on hakenut luvalla täytöntöönpanomääräystä mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Perusteluina on esitetty, että inventoinnit ovat oleellinen osa 1.6.2023 voimaan tulleen luonnonsuojelulain (9/2023) toimeenpanon toteuttamista ja Suomen lyhyen maastokauden vuoksi ne pitää päästä aloittamaan mahdollisimman pian maastokauden alettua.

Pohjois-Karjalan ELY-keskus on pyytänyt hakijalta hakemuksen täydennystä inventoinnin ajankohdasta vuonna 2024. Hakijalta saadun tiedon mukaan inventoinnit on tarkoitus aloittaa Pohjois-Karjalassa 5.8.2024. Näin ollen luvan välittömälle täytöntöönpanolle ei ole tarvetta ja lupa on lainvoimainen muutoksenhakuajan päätyttyä.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt johtava asiantuntija Saara Heräjärvi ja ratkaissut yksikön päällikkö Pirkko Siikamäki. Merkintä hyväksynnästä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

Liitteet	Valitusosoitus
Jakelu	Tytti Kontula, Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)
Tiedoksi	Juha Pykälä, Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)

20.6.2024

Terhi Ryttäri, Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)
Ympäristöministeriö (sähköisesti)
Metsähallitus (sähköisesti)
Pohjois-Karjalan luonnonsuojelupiiri (sähköisesti)

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on julkaistava luonnonsuojelulain (9/2023) nojalla tekemänsä päätökset internetsivuillaan. Internetissä julkaistava päätös saa viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentin estämättä sisältää sijaintitietoja.

Suoritemaksu: Maksutta

Valtioneuvoston elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuodelle 2024 antaman asetuksen (1215/2023) mukaan luonnonsuojelua edistävään tutkimustarkoitukseen annettavat luonnonsuojelulaissa tarkoitetut päätökset ovat maksuttomia.